

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.П. Коршунова, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

**МЕТОДИКА НАБУТТЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК
СТУДЕНТАМИ-МИТНИКАМИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
СПЕЦКУРСУ «АНТИКВАРІАТ І КОЛЕКЦІОНУВАННЯ
В УКРАЇНІ І СВІТІ»**

В сучасному світі останнім часом значно поширився інтерес до колекціонування. Завдяки цьому відбувається накопичення знань, досвіду та ін. – усього, що сприяє кращому пізнанню нашого життя. Світ антикваріату швидко розвивається і поширюється завдяки сучасним технічним досягненням і можливостям. Звичайною стала практика проведення аукціонів, створення клубів по інтересам, організації виставок, продажу як оригінальної продукції, так і копій за замовленням й т.п. Зацікавленість історією, культурою, традиціями минулого, бажання знати своє «коріння» збільшує інтерес до збирання, вивчення, аналізу предметів антикваріату і старовини. З іншого боку, колекціонування дедалі все більше стає своєрідним бізнесом, вкладанням грошей як запорукою від інфляції, забезпеченням майбутнього й таке інше. Значно впливає на ці процеси й одноманітність, неяскість, низький естетичний рівень тих виробів широкого вжитку, що нас оточують і позбавляють можливості справжнього задоволення, радості, щастя. Нарешті, сьгоднішні інтеграційні процеси в світі, неабиякий інтерес до нашої країни, прозорість стосунків і контактів впливають й на активізацію кримінального світу, поширення контрабанди й т.п. В цих умовах набуття професійних навичок студентами у галузі митної справи, що пов'язана з культурними цінностями, набуває неабиякого значення. На заняттях зі спецкурсу «Антикваріат та колекціонування в Україні і світі» майбутні фахівці мають можливість ознайомитись з основами наукових досліджень у сфері антикваріату та колекціонування, сформуванню інформаційну базу про предмети давнини, отримати знання про їх різновиди та історико-культурні ознаки, роль у формуванні особистості і розвитку суспільства. В межах спецкурсу, що є органічним продовженням нормативних дисциплін, що вивчалися на молодших курсах, і пов'язаних з історією України, українською культурою, релігієзнавством й т.п., акцент зроблено на ті типи колекціонування, які є найбільш масові і водночас найбільш

доступніші, а саме: нумізматику, філателію, фалеристику й т.п. Разом з тим, це ще й фундаментальні науки, що мають давню історію і які постійно розвиваються, що потребує відповідного до них ставлення. Це пов'язано також і з урахуванням існуючих традицій, які формувалися ще за часів колишнього СРСР. Безумовно, при вивченні вказаної дисципліни не обійтися без нормативно-правової бази, численних документів законодавчого характеру, в т.ч. й міжнародних. Їх ретельний аналіз дозволить майбутнім митникам більш вдумливо опрацьовувати теоретичний матеріал, поглиблювати знання з пріоритетних напрямів розвитку цієї галузі, налагоджувати зв'язки з відповідними службами, організаціями, установами й т.п.

Спецкурс поєднує в собі як лекційний матеріал, так і можливість розгляду важливіших проблем на практичних заняттях, в т.ч. виїзних через ознайомлення з музейними експозиціями, приватними колекціями, запрошенням відомих фахівців і експертів. Це тим більш важливо ще й тому, що розуміння речей, об'єднаних назвою «антикваріат», пов'язано не тільки з дореволюційним періодом, а й з недалеким нашим минулим. Методично виправданим є моделювання ситуацій на практичних заняттях на зразок експрес-експертизи тих чи інших предметів, що підлягають контролю під час ввезення чи вивезення з території України. Запорукою неможливості нанесення шкоди нашій державі повинна слугувати професійна майстерність відповідальної особи, ґрунтовні знання з того, що прийнято вважати історично-культурною спадщиною, безцінним скарбом нашого народу. Робота з оригінальними предметами (монетами, марками, паперовими грішми, поштовими картками й т.п.), їх візуальне вивчення, співставлення з існуючими фальсифікаціями, різні методи експертизи багато в чому полегшують і навіть унеможливають ймовірність хибів і помилок в цій справі. Досвід цієї роботи свідчить, що подібні форми і методи активізації навчання сприяють більшій зацікавленості студентів, намагання навіть самим стати завзятими колекціонерами, більш професійно ставитися до виконання своїх обов'язків.

В цілому, слід визначити, що подібне вирішення проблеми підготовки майбутніх фахівців митної справи з напряму експертизи культурних цінностей значно підвищує якість та ефективність набуття професійних навичок, створює умови для подальшої самостійної роботи, досягнення більш високого рівня майстерності і компетентності.